

АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД ЯК СУБ'ЄКТ ПРАВА

ADMINISTRATIVE COURT AS A LEGAL ENTITY

Бояринцева М.А.,

кандидат юридичних наук, суддя

Окружного адміністративного суду міста Києва

У статті досліджується правовий статус адміністративного суду, аналізуються зміст понять «статус» та «правовий статус». З урахуванням доктринальних визначень «суб'єкт права» та «суб'єкт адміністративного права» аналізуються складові цих понять як їх характерні ознаки; досліджуються особливості адміністративної процесуальної правосуб'єктності адміністративного суду, зазначається відсутність єдності у розумінні змісту та співвідношення понять «адміністративна процесуальна правосудатність», «адміністративна процесуальна дієздатність», «адміністративна процесуальна правосуб'єктність».

Ключові слова: статус, правовий статус, правосуб'єктність, правосудатність, дієздатність, адміністративна процесуальна правосуб'єктність, адміністративна процесуальна правосудатність, адміністративна процесуальна дієздатність.

В статье исследуется правовой статус административного суда, анализируется содержание понятий «статус» и «правовой статус». С учетом доктринальных определений «субъект права» и «субъект административного права» анализируются составляющие этих понятий как их характерные признаки; исследуются особенности административной процессуальной правосубъектности административного суда; указывается на отсутствие единства в понимании содержания и соотношения понятий «административная процессуальная правоспособность», «административная процессуальная дееспособность», «административная процессуальная правосубъектность».

Ключевые слова: статус, правовой статус, правосубъектность, правоспособность, дееспособность, административная процессуальная правосубъектность, административная процессуальная правоспособность, административная процессуальная дееспособность.

The article examines legal status of Administrative Court analyzed meaning of «status» and legal status. «Given doctrinal definitions of «entity» and «an administrative law» analyzes components of these concepts as their characteristic features; studied peculiarities of administrative legal procedural Administrative Court noted lack of unity in sense of meaning and value concepts «administrative legal standing», «administrative procedural capacity», «administrative procedural legal».

Key words: status, legal status, legal personality, legal capacity, capacity, administrative procedural legal, administrative, legal standing, administrative procedural capacity.

Актуальність теми. В умовах активного реформування судової системи України питання правового статусу адміністративного суду набуває особливого значення, адже дозволяє не лише окреслити його роль у суспільних відносинах зі здійснення правосуддя, але й виявити слабкі та сильні сторони у нормативному врегулюванні його правового статусу та діяльності, що, у свою чергу, дозволить покращити ефективність захисту прав та охоронюваних законом інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері вирішення публічно-правових спорів.

Окремим питанням правового статусу адміністративного суду як суб'єкта адміністративного права час від часу приділяється увага науковців. Спочатку чимало наукових робіт на рівні дисертацій присвячувалось питанням визначення сутності та змісту адміністративної юстиції, як однієї з основних рис правової держави, дослідженню суспільних відносин, що виникають при розгляді і вирішенні у судовій процесуальній формі спорів у сфері державного управління й місцевого самоврядування між фізичними чи юридичними особами, з одного боку, та органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, посадовими особами – з іншого (Ю.В. Георгієвський, 2004 р., В.А. Сьоміна, 2005 р.); питанням становлення та особливостям здійснення адміністративного

судочинства (А.В. Руденко, 2006 р.); процесуальним відносинам публічного права загалом (О.В. Кузьменко, 2006 р.) тощо. Згодом із прийняттям у 2005 році Кодексу адміністративного судочинства (далі – КАС України) увага науковців зосередилася на дослідженні окремих питань законодавчого врегулювання адміністративної юстиції, виявленні недоліків, формулюванні пропозицій щодо вдосконалення цього кодифікованого акту. Так, дослідженню питань захисту прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному суді першої інстанції присвятив свою дисертаційну роботу П.В. Вовк (2009 р.); дослідженню організаційно-правових засад функціонування адміністративних судів в Україні – І.В. Шруб (2009 р.); організаційно-правового забезпечення діяльності адміністративних судів України – А.Л. Борко (2009 р.); проблемам розмежування судової юрисдикції та визначення компетентності адміністративних судів – М.І. Смокович (2010 р.); питанням теорії та практики апеляції в адміністративно-юрисдикційному процесі – Р.О. Кукурудз (2010 р.); тенденціям розвитку адміністративної юстиції в Україні – О.В. Муза (2010 р.); питанням адміністративно-правового забезпечення діяльності адміністративних судів в Україні – С.О. Бондар (2010 р.); дослідженню правового статусу суб'єктів адміністративного судочинства (А.В. Руденко, 2006 р.); процесуальним відносинам публічного права загалом (О.В. Кузьменко, 2006 р.) тощо. Згодом із прийняттям у 2005 році Кодексу адміністративного судочинства (далі – КАС України) увага науковців зосередилася на дослідженні окремих питань законодавчого врегулювання адміністративної юстиції, виявленні недоліків, формулюванні пропозицій щодо вдосконалення цього кодифікованого акту. Так, дослідженню питань захисту прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному суді першої інстанції присвятив свою дисертаційну роботу П.В. Вовк (2009 р.); дослідженню організаційно-правових засад функціонування адміністративних судів в Україні – І.В. Шруб (2009 р.); організаційно-правового забезпечення діяльності адміністративних судів України – А.Л. Борко (2009 р.); проблемам розмежування судової юрисдикції та визначення компетентності адміністративних судів – М.І. Смокович (2010 р.); питанням теорії та практики апеляції в адміністративно-юрисдикційному процесі – Р.О. Кукурудз (2010 р.); тенденціям розвитку адміністративної юстиції в Україні – О.В. Муза (2010 р.); питанням адміністративно-правового забезпечення діяльності адміністративних судів в Україні – С.О. Бондар (2010 р.); дослідженню правового статусу суб'єктів адміністративного судочинства

чинства і, зокрема, адміністративного суду, як одного з таких суб'єктів – О.В. Бачун (2010 р.); дослідженню правового статусу судді в адміністративно-деліктному провадженні – О.М. Собовий (2010 р.); питанню здійснення адміністративного судочинства в умовах реформ та економічних перетворень – О.Є. Міщенко (2011 р.). Окремі аспекти адміністративної юстиції досліджували такі провідні вчені-адміністративісти та фахівці інших галузей права, як В.Б. Авер'янов, В.І. Шишкін, І.Б. Коліушко, Р.О. Куїбіда, О.М. Бандурка, М.М. Тищенко, В.К. Колпаков, Т.О. Коломоєць, А.О. Селіванов, В.М. Бевзенко тощо.

Попри значну увагу науковців до адміністративного суду чимало питань його правового статусу залишилось поза увагою вчених, тому метою цієї статті є аналіз правового статусу адміністративного права як суб'єкта права загалом та суб'єкта адміністративного права зокрема.

Виклад основного матеріалу. Говорячи про правовий статус, насамперед, слід визначити, що розуміється під цим поняттям. Як правило, вказане поняття не завжди чітко визначається в юридичній літературі і, зокрема, в енциклопедичних та довідникових правових виданнях. Одним із видань, в яких дане визначення надається, є *Юридична енциклопедія за заг. ред. Ю.С. Шемшученко*, в якій «статус» визначається, як сукупність прав та обов'язків фізичних чи юридичних осіб, а «правовий статус» – як сукупність прав і обов'язків фізичних та юридичних осіб, які визначаються Конституцією, законами та іншими нормативно-правовими актами, міжнародними договорами, ратифікованими Верховною Радою України [1, с. 626, с. 44]. Також Ю.С. Шемшученко, Н.М. Пархоменко зазначають, що правовий статус юридичних осіб визначається через їх компетенцію, тобто права і обов'язки цих осіб зафіксовані в чинному законодавстві. Йдеться про державні органи, підприємства, установи та організації. У концентрованому вигляді їх правовий статус відображається у законах, положеннях, статутах та інших нормативно-правових актах про ці органи, підприємства, установи та організації. Від повноти юридичної фіксації повноважень даних юридичних осіб залежить ефективність їхньої діяльності [1, с. 44]. Отже, правовий статус передбачає існуючі потенційно права та обов'язки, діяльність же передбачає активну реалізацію наданих прав та сумлінне виконання покладених обов'язків.

Адміністративний суд як суб'єкт права загалом, та як суб'єкт адміністративного права зокрема, характеризується низкою ознак, сукупність яких дозволяє певним чином охарактеризувати особливості його правового статусу. Суб'єктами права в юридичній доктрині визнають фізичних або юридичних осіб, поведінка яких регулюється нормами права за наявності ознак правоздатності і дієздатності. Суб'єкт права є необхідним елементом правовідносин [2, с. 162]. Це узагальнене визначення, конкретизація якого можлива в межах виокремлення того чи іншого галузевого аспекту правовідносин. Суб'єкт адміністративного права у доктрині адміністративного права визначається як зовнішньо відокремлений, персоніфікований,

наділений адміністративною правосуб'єктністю учасник суспільних відносин [3, с. 415]. Ідентифікація, як суб'єкта адміністративного права, здійснюється відповідними нормами права.

Найбільш суттєві характеристики поняття, його характерні риси (ознаки) завжди мають відображатись у дефініціях відповідних понять. Отже, з наведених визначень вбачається виокремлення таких ознак, як регулювання поведінки нормами права, наявність правосуб'єктності, виокремленість з-поміж інших суб'єктів, персоніфікація тощо.

Першим ключовим аспектом, який характеризує як суб'єкта права загалом, так і суб'єкта галузевих (у межах нашого дослідження – адміністративно-правових) суспільних відносин, є врегульованість правового статусу та діяльності адміністративного суду нормами права (правова основа існування та регулювання діяльності). Як вже зазначалось, уже понад десять років діє КАС України, в якому безпосередньо регулюється вся процесуальна діяльність адміністративного суду. Питання ж правового статусу регулюються загальними у сфері судочинства нормами, починаючи від розділу Конституції, присвяченого правосуддю, та у спеціальному законодавстві – Законі України «Про судоустрій та статус суддів».

Правова основа, по-перше, передбачає ідентифікацію адміністративного суду як суб'єкта права нормами права, а, по-друге, детально регулює всю процесуальну діяльність адміністративних судів. Виходячи із загальновизнаного поділу норм права на матеріальні та процесуальні, прикладом матеріальних норм, в яких адміністративний суд виокремлюється в якості суб'єкта права, є, насамперед, ч. 3 ст. 21 Закону України «Про судоустрій та статус суддів». Також норми Конституції вміщують «відсилкові» до спеціального законодавства норми.

Щодо особливостей правової основи, якою врегульовано діяльність адміністративного суду, наведемо тезу В.М. Бевзенка, який зазначає, що об'єктивно існуючий масив норм права, регулюючих діяльність адміністративних судів, можна класифікувати на нормативно-правові акти, які вміщують норми імперативного характеру (переважають) та нормативно-правові, які вміщують диспозитивні норми [4, с. 8–9].

У наведеній тезі йдеться про діяльність адміністративного суду при здійсненні правосуддя. Розвиваючи вказану тезу, додамо, що за допомогою імперативних норм завжди регулюється правовий статус адміністративного суду, про диспозитивні норми можемо говорити лише у випадку, коли йдеться не про сам правовий статус цього суду і безпосередньо його діяльність, а про нормативне врегулювання окремих питань, які виникають при здійсненні адміністративним судом правосуддя. Саме цей випадок характеризує приклад, наведений у зазначеному вище посібнику В.М. Бевзенка [4, с. 9], – ч. 12 ст. 66 КАС України, якою передбачено можливість експерта відмовитися від надання висновку в разі недостатності поданих йому матеріалів для виконання покладених на нього обов'язків.

Наступним ключовим аспектом, відображеним у більшості дефініцій «суб'єкт права» та «суб'єкт адмі-

ністративного права», є наявність правосуб'єктності, яку у наукових адміністративно-правових джерелах називають фундаментальною характеристикою суб'єктів адміністративно-процесуальних відносин [5, с. 4]. Загальновизнаною у доктрині права є позиція про поєднання у складі правосуб'єктності двох складових – правоздатності та дієздатності. Натомість в адміністративно-правовій доктрині є й інші погляди щодо співвідношення понять «адміністративна правоздатність», «адміністративна дієздатність» та «адміністративна правосуб'єктність». Так, одні вчені під «адміністративною правоздатністю» розуміють здатність суб'єкта адміністративних правовідносин мати права і нести юридичні обов'язки, передбачені нормами адміністративного права, тоді як під «адміністративною правосуб'єктністю» – потенційну здатність суб'єкта бути носієм суб'єктивних юридичних прав і обов'язків [6, с. 16, 190; 7, с. 9]. Інші обґрунтовують, що адміністративна процесуальна правосуб'єктність є самостійною юридичною категорією, яка не тотожна правоздатності та дієздатності [5, с. 8]. Існує також думка, що правоздатність і дієздатність суб'єкта адміністративного судочинства можна розглядати як дві стадії (етапи) розвитку правосуб'єктного зв'язку у судовому адміністративному процесі. До елементів змісту правоздатності суб'єктів адміністративного судочинства автор наведеної точки зору пропонує відносити наявність можливості персоніфікації, індивідуалізації; спроможність приймати правові рішення; здатність бути носієм правосвідомості; можливість та здатність здійснювати свою або чийсь правову волю у формі реалізації повноважень в адміністративних процесуальних відносинах; наявність правової волі, правосвідомості та здатності бути суб'єктом правової діяльності у судовому адміністративному процесі [8].

У будь-якому разі чи то у вигляді потенційної здатності бути носієм, чи то у вигляді реальної здатності мати юридичні права і обов'язки, чи то як певні етапи, але поняття «правоздатність» та «дієздатність» є такими, що визначають правовий статус того чи іншого суб'єкта. Щодо адміністративної процесуальної правосуб'єктності погодимось із думкою І.І. Діткевич щодо відсутності єдиної адміністративної процесуальної правосуб'єктності для всіх учасників адміністративного процесу та встановлення для кожного суб'єкта адміністративно-процесуальних правовідносин певної правосуб'єктності як самостійної юридичної конструкції з конкретним змістом та обсягом [5, с. 6, 8].

Обґрунтуємо наведене положення на прикладі правосуб'єктності адміністративного суду. Визначаючи поняття «суд», КАС України закріплює, що ним є суддя адміністративного суду, який розглядає і вирішує адміністративну справу одноособово, колегія суддів адміністративного суду (п. 3 ч. 1 ст. 3). Дефініції «суд», «адміністративний суд», надані у КАС України, не акцентують на жодній з ознак, які виокремлюють у доктрині щодо понять «суб'єкт права» або «суб'єкт адміністративного права», що пояснюється, звичайно, більш практичними (вирішення адміністративних справ) завданнями цього

Кодексу. Так, адміністративний суд визначається, як суд загальної юрисдикції, до компетенції якого віднесено розгляд і вирішення адміністративних справ. Відтак для повного з'ясування питання щодо правоздатності та дієздатності адміністративного суду необхідним також є звернення до базового у сфері судочинства закону – Закону України «Про судоустрій та статус суддів» від 07.07.2010 р. № 2453-VI.

Розділ II цього Закону присвячений саме судам загальної юрисдикції, а його ст. 17 закріплює, що система судів загальної юрисдикції відповідно до Конституції України будується за принципами територіальності, спеціалізації та інстанційності. Систему судів загальної юрисдикції складають місцеві, апеляційні, вищі спеціалізовані суди та Верховний Суд України. Щодо спеціалізації судів загальної юрисдикції, ст. 18 вищевказаного Закону встановлює, що суди загальної юрисдикції спеціалізуються на розгляді, зокрема, адміністративних справ. Відтак, говорячи про правовий статус «адміністративного суду» як певного збірного поняття, слід окремо розглядати з урахуванням положень КАС України місцеві адміністративні суди (місцеві загальні суди, як адміністративні суди та окружні адміністративні суди), апеляційні адміністративні суди та Вищий адміністративний суд України.

Виходячи з положень Закону України «Про судоустрій та статус суддів» (ст. 15) та КАС України (п. 3 ч. 1 ст. 3; ст. 23), слід враховувати й таке поняття, як «склад суду», а саме те, що справи можуть розглядатися суддею одноособово та колегією суддів, і суддя, який розглядає справу одноособово, діє як суд. Пов'язане це з тим, що у законодавчих актах окремо регулюються питання повноважень (наприклад, ст. 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» – «Повноваження місцевого суду», ст. 27 «Повноваження апеляційного суду», ст. 32 «Повноваження вищого спеціалізованого суду»), окремо йдеться про права та обов'язки судді (ст. 55 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»), окремо йдеться про статус судді (глава 1 розділу III Закону України «Про судоустрій та статус суддів» – «Загальні положення статусу судді», ст. 52 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» – «Статус судді»).

Зазначимо, що на відміну від доктринальних визначень поняття «правовий статус» як сукупність прав та обов'язків, у Законі України «Про судоустрій та статус суддів» при характеристиці статусу судді (загальні положення) регулюються й інші питання, зокрема: незалежність судді (ст. 48), недоторканність судді (ст. 49), відповідальність за неповагу до суду чи судді (ст. 50), посвідчення судді (ст. 51). Окрема ж стаття, присвячена, виходячи з її назви, статусу судді (ст. 52 Закону України «Про судоустрій та статус суддів»), закріплює певні умови для набуття такого статусу (зокрема: громадянство України; призначення чи обрання суддею відповідно до положень Конституції України та Закону України «Про судоустрій та статус суддів»; зайняття штатної суддівської посади в одному з судів України; здійснення правосуддя на професійній основі). У ч. 2 ст. 52 цього Закону за-

значається, що судді в Україні мають єдиний статус незалежно від місця суду в системі судів загальної юрисдикції чи адміністративної посади, яку суддя обіймає в суді. Відтак питання щодо складових статусу є дискусійним, законодавчо чітко не вирішеним, що породжує певні суперечності у сприйнятті та тлумаченні відповідних норм.

Аналізуючи вказані питання, науковці найчастіше виходять із походження терміну «статус», яке з латинської мови перекладається, як «становище», відтак, надаючи визначення правового статусу того чи іншого суб'єкта, починають із «визначене законодавством правове становище...». Натомість, на наш погляд, це не дуже прояснює ситуацію, адже маємо факти активного використання у законодавчих актах певного терміну без надання чіткого його визначення та окреслення змісту, що, звичайно ж, не сприяє ані тлумаченню, ані правозастосуванню.

Ми дотримуємось тої позиції, що певна правова категорія повинна мати однаковий зміст (структуру), розкриття кожної складової якої щодо конкретного суб'єкта дозволило б окреслити його особливості порівняно з іншими суб'єктами. Відтак, дотримуючись моделі «правосуб'єктність» = «правоздатність» + «дієздатність», вважаємо, що саме з цього слід виходити при характеристиці суб'єктів права загалом, та суб'єктів адміністративного права зокрема.

При характеристиці адміністративної процесуальної правосуб'єктності адміністративних судів у наукових адміністративно-правових джерелах обґрунтовується відмінність її змісту від правосуб'єктності сторін, третіх осіб, інших учасників адміністративного процесу, яка полягає у наявності юрисдикції, процесуальних прав, процесуальних обов'язків, підвідомчості, підсудності, якими адміністративні суди наділені законом [5, с. 6]. Натомість така структура правосуб'єктності видається нам занадто розширеною. Вважаємо, що правосуб'єктність є складовою поняття правовий статус. Саме останній є більш широким за своїм змістом і може включати й інші, врегульовані нормами права аспекти діяльності чи існування того чи іншого суб'єкта, натомість необхідним є законодавче визначення цього поняття, так само як і понять правосуб'єктність, правоздатність, дієздатність.

Розширений зміст поняття «адміністративно-процесуальний статус» (щодо судді) (порівняно із загальноновизнаним, як сукупність прав та обов'язків) обґрунтовують й інші науковці. Так, наприклад, О.М. Собоєвий у своїй авторській дефініції «адміністративно-процесуальний статус судді в адміністративно-деліктному провадженні» визначає цей статус, як сукупність процесуальних прав, гарантій, обов'язків судді, спрямованих на реалізацію завдань адміністративно-деліктного провадження, а також юридична відповідальність у передбачених законом випадках [9, с. 7]. Не погоджуючись із таким розширенням змісту відповідного поняття, все ж таки підтримуємо пропозицію вказаного автора щодо поділу всіх елементів адміністративно-процесуального статусу судді на загальні та спеціальні. Щодо теми нашого дослідження пропонуємо під загальними елементами розуміти

адміністративну процесуальну правоздатність та адміністративну процесуальну дієздатність адміністративного суду, які у сукупності складають його адміністративну процесуальну правосуб'єктність, а під спеціальними – всі інші (зокрема повноваження, компетенція, гарантії тощо). Відповідальність має включатись у склад дієздатності в якості такої її складової, як деліктоздатність. Враховуючи універсальність поділу на загальні та спеціальні складові, під загальним статусом суду можна також розуміти й ті права та обов'язки, які стосуються всіх суддів, всіх ланок судової системи, під спеціальним ж лише ті, які стосуються конкретних ланок судової системи. Такий загальний статус визначається Конституцією та Законом України «Про судоустрій та статус суддів». Спеціальний статус (у розумінні статусу як сукупності прав та обов'язків, певною мірою повноважень) регулюється нормами КАС України (наприклад, повноваження адміністративного суду щодо забезпечення адміністративного позову (ст. 117 КАС України); повноваження адміністративного суду при вирішенні справи (ст. 162 КАС України); повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги на постанову суду (ст. 198 КАС України) та інші).

Висновки. Отже, характеристика адміністративного суду як суб'єкта права загалом та адміністративного права зокрема пов'язана із необхідністю врахування як загальних норм про судочинство (Конституція України, Закон України «Про судоустрій та статус суддів»), так і спеціальних норм адміністративного судочинства (КАС України), що є проявом такої ознаки суб'єктів права, як нормативне врегулювання статусу та діяльності. Правовий статус адміністративного суду є узагальнюючим поняттям, яке поєднує декілька складових, ключовим серед яких є правосуб'єктність, яка, у свою чергу, складається із адміністративної процесуальної правоздатності та адміністративної процесуальної дієздатності. Також складовими поняття «правовий статус», на наш погляд, є повноваження, компетенція та деякі інші, які в окремих наукових адміністративних джерелах визнаються складовими правосуб'єктності. Включення цих елементів до складу «правового статусу» обґрунтовується аналізом чинної структури базового у сфері здійснення правосуддя закону – Закону України «Про судоустрій та статус суду», де до змісту «статусу» включено не лише права та обов'язки, а й інші складові. Структуру ж правосуб'єктності доцільно використовувати при дослідженні правового статусу будь-якого суб'єкта, та слід розглядати як поєднання правоздатності та дієздатності.

Крім означених вище дискусійних питань актуальними (а відтак вони є перспективними напрямами подальших наукових досліджень) залишаються окремі процесуальні аспекти діяльності адміністративного суду, вдосконалення термінологічного ряду КАС України (й, зокрема, у визначенні понять «суд» та «адміністративний суд») та деякі інші (наприклад, у наукових джерелах зазначається про необхідність подальших досліджень поведінкових орієнтацій суддів, їх соціального статусу і установок, питань доступності адміністративного судочинства).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Юридична енциклопедія : в 6 т. / [редкол.: Ю.С. Шемшученко та ін.]. – К. : Вид-во «Українська енциклопедія імені М.П. Бажана», 1998. – Т. 5: П-С. – 2003. – 736 с.
2. Головченко В.В. Юридична термінологія : [довідник] / В.В. Головченко, В.С. Ковальський – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 224 с.
3. Адміністративне право України : словник термінів / [Андрєєва Д.Є., Басов А.В., Басова Ю.Ю. та ін.] ; за заг. ред. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова // Держ. вищ. навч. закл. «Запоріж. нац. ун-т». – К. : Ін Юре, 2014. – 520 с.
4. Бевзенко В.М. Адміністративні суди України : навчальний посібник. / В.М. Бевзенко. – К. : Алерта ; КНТ, 2006. – 271 с.
5. Діткевич І.І. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / І.І. Діткевич ; Харківський національний університет внутрішніх справ. – Харків, 2011. – 19 с. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua>.
6. Адміністративне право України. Академічний курс : [підручник] : [у 2 т.] / [ред. кол. В.Б. Авер'янов (голова) та ін.]. – К. : Юридична думка, 2004. – Т. 1 : Загальна частина. – 584 с.
7. Словник базової термінології з адміністративного права : [навч. посіб.] / [за заг. ред. Т.О. Коломоєць]. – К. : Істина, 2010. – 240 с.
8. Бачун О.В. Правовий статус суб'єктів адміністративного судочинства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / О.В. Бачун ; Інститут законодавства Верховної Ради України. – Київ, 2010. – 20 с. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua>.
9. Собовий О.М. Правовий статус судді в адміністративно-деліктному провадженні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / О.М. Собовий; Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Київ, 2010. – 20 с. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nbuv.gov.ua>.

УДК 342.924:341.233

**СТАН ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИРОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ТА НАПРЯМИ ЙОГО ОПТИМІЗАЦІЇ**

**CONDITION OF LEGISLATIVE SUPPORT PEACEKEEPING
AND DIRECTIONS OF ITS OPTIMIZATION**

Воробйов Р.А.,

*кандидат юридичних наук,
заступник начальника*

Управління Міністерства внутрішніх справ в Івано-Франківській області

У статті досліджується нормативно-правове забезпечення миротворчої діяльності України. Визначаються правові засади участі України у здійсненні миротворчої діяльності. Здійснюється аналіз наукових досліджень щодо правового регулювання миротворчої діяльності.

Ключові слова: міжнародні миротворчі операції, міжнародна миротворча діяльність, миротворчий контингент, миротворчий персонал, правове регулювання.

В статье исследуется нормативно-правовое обеспечение миротворческой деятельности. Определяются правовые основы участия Украины в миротворческой деятельности. Осуществляется анализ научных исследований правового регулирования миротворческой деятельности.

Ключевые слова: международные миротворческие операции, международная миротворческая деятельность, миротворческий контингент, миротворческий персонал, правовое регулирование.

The article investigates regulatory support of peacekeeping. Defines legal framework of Ukraine's participation in peacekeeping. Analysis is carried out research of legal regulation of peacekeeping.

Key words: international peacekeeping operations, international peacekeeping activity, peacekeeping contingent, peacekeeping personnel, legal regulation.

Актуальність теми. Питання законодавчого забезпечення миротворчої діяльності України у сучасному правовому просторі є досить актуальним через наявність низки негативних факторів, до яких відносяться: недостатня визначеність адміністративно-правового статусу суб'єктів здійснення миротворчої діяльності; невідповідність законодавчого регулювання миротворчої діяльності правовим гарантіям, що встановлюються міжнародним правом та Кон-

ституцією України; відсутність чіткого законодавчого та теоретичного визначення поняття «миротворча діяльність»; недостатня ефективність засобів механізму адміністративно-правового регулювання миротворчої діяльності. Чинне законодавство, що врегульовує сферу миротворчої діяльності, містить норми, зміст яких має очевидні суперечності, що зумовлює виникнення проблем у праворозумінні та практичному застосуванні закону. Це, у свою чергу,